

ДОБРУДЖАНСКО ... ЗНАМЕ

МЛАДЕЖКИ ЛИСТЪ

Урежда Редакционенъ комитетъ

Цена 2 лева

Излиза два пжти въ месеца.

Абонаментъ за година 40лв., за 6 месеца 25 лв., за странство 60 лв. годишно.

Една година светлина!

Съ настоящия брой „Добруджанско Знаме“ завърши една година отъ своето съществуване и започва втората. Цѣла една година, надъ покрусенитѣ глави на добруджанската младежъ, се вѣе гордо нейното „Знаме“. Цѣла година то шибва, бичува, критикува, напжтствува и вдѣхва куражъ у обезвѣренитѣ. Защото не малко бѣха, и сж и днесъ, последнитѣ. Страшната вихрушка що се изви надъ нашата родина, черното робство що зацари тамъ, бруталния и жестокъ режимъ който и днесъ царува, всичко това смути за мигъ душата на добруджанеца. Оставени въ лапитѣ на чокойската олигархия, незащитени отъ никоего голѣма частъ напуснаха башинѣ покривъ и трѣгнаха по чужбина. И днесъ тѣхнитѣ редове се увеличаватъ съ нови и нови изгнаници. Болшинството отъ тѣзи изгнаници сж младежи, защото върху тѣхъ най-много се стоварватъ ударитѣ на побѣсенелата олигархия.

Кой ще защити тази младежъ, прокудена и обезвѣрена? Кой ще сплоти прѣснатите сили и ще ги насочи организирано въ борба срещу тиранията? Кой ще ѝ посочи правия пжтъ въ тази борба?

Въпроси отъ жизнено значение за цѣлото освободително добруджанско движение, на които дойде да отговори „Добруджанско Знаме“. И въ своето едногодишно съществуване то извърши задоволително своята работа. То успѣ да раздвижи добруджанската младежъ, да групира около себе си най-издигнатата и съзнателна частъ отъ нея за да я хвърли средъ широката маса младежи и я призове къмъ организация и борба. То посочи едничката най-правилна и резултатна форма на организация — тази на Съюза на Добруджанската младежъ, — който съюзъ развива усилена дейностъ за събиране прѣснатите добруджански сили.

Да зове младежъта въ неговитѣ редове, да пази неговото единство и независимостъ, бѣха най-важнитѣ задачи на „Знамето“ презъ изтеклата година. Такива тѣ ще останатъ и за въ бждаше.

Да бичува и се бори срещу фалшивото патриотарство, отъ рода на Киръ Михалакевото, на известни среди изъ нашето движение, да разкрива и посочва чуждитѣ домогвания въ него, бѣше и си остава втората задача на вестника.

Да избие отъ съзнанието на добруджанската младежъ, че освобождението на нашата родина може да дойде по благоволенieto на когото и да било, и най-малко отъ О. Н. да втѣлпи въ главата

имъ, че то може да дойде като резултатъ на собствената ни организирана борба подкрепена активно отъ всички потиснати, да издига високо лозунга за свободна и независима Добруджа въ рамкитѣ на Балканската федерация — ето друга не по-малко важна задача.

Съ скромнитѣ сили съ които разполага „Знамето“ достойно брани въ първата си годишнина тѣзи позиции. Въ тѣхното обосноваване и изнасяне то успѣ да увлѣче една голѣма частъ отъ младежъта. Мнозина пригърнаха неговитѣ смѣли лозунги и съ дълбокото убеждение за тѣхната правота упорито ги защишаватъ съ цѣната дори на своя животъ. Днесъ „Знамето“ е подето въ чиличениитѣ ржци на мнозинството отъ добруджанската младежъ и то смѣло се носи отъ село на село и отъ градъ на градъ да прѣска съзнание и свѣтлина. То прѣскочи границитѣ за да призове на борба и прокуденитѣ изъ Европа чада на Добруджа. Кадритѣ, които се редятъ подъ него сж гаранцията за успѣха на великото дѣло, на което то служи. Тѣ сж най-достойния отговоръ и на всички хлевоусти хулители и чужди орждия, които, безсилни да се борятъ идейно срѣщу позициитѣ на нашето „Знаме“ си служатъ съ подлостъта и интригата, съ доноситѣ и клеветата.

Една година светлина бѣше достатъчна да разкъса тъмната завеса и да призове добруджанската младежъ къмъ новъ животъ. Една година свѣтлина и предъ нея се открива широкия друмъ на правилна борба, задрѣствайки всички странични пжтечки посочвани отъ фалшиви патриотари и „водачи“.

Нека презъ втората годишнина подъ това „Знаме“ се нареди цѣлокупната добруджанска младежъ.

Нека неговитѣ благотворни лжчи проникнатъ до последния прокуденъ добруджанецъ, нека то прѣскочи границата и отиде и при ония, които съ трепетъ го очакватъ и имъ вдѣхне вѣра за близката побѣда. А тя ще дойде толкова по-скоро, колкото повече се сплотяваме около лозунгитѣ издигнати отъ него, колкото по-скоро изградимъ Младежкия Добруджански Съюзъ, най-надеждната ни опора въ тази борба.

Да крепне и се развива Съюза на Добруджанската Младежъ!

Да свети по мощно нашия светилникъ „Добро Знаме“!

Да живѣе Свободна и Независима Добруджа!

Смисълът на нашият празник

Караджата се бори и умрѣ презъ втората половина на миналото столѣтие.

Освенъ своята геройска смъртъ, други особенни дѣла въ нашето освободително движение той не остави. Въпрѣки това обаче, неговиятъ образъ — като народенъ борецъ и бунтовникъ — остана да живѣе въ сърцата на милиони потиснати хора, а ликътъ му днесъ краси къщитѣ на всички, за свободата на които той умрѣ.

Още въ люлката нашитѣ майки сж ни припивали съ пѣснитѣ за *Хаджи Димитра* и *Стефанъ Караджа*, въ които се възпѣва тѣхната храбростъ, а отъ нѣколко години денътъ на Караджата е станалъ народенъ празникъ за добруджанци.

Где е тайната която възнагради съ ореола на вѣчната слава този народенъ бунтовникъ? *30 преди десетина години той бѣше захвърленъ въ затвора отъ официална България*, макаръ и да се бори и умрѣ за свободата на изстрадалия български народъ.

Макаръ и да живѣеше въ сърцата на широкитѣ народни маси, нему не се устройваха шумни тържества.

Пжтътъ който той бѣше избралъ да се бори за свободата на родината си, не е най-вѣрниятъ за всички времена и епохи.

Още Левски изостави този пжтъ на четничество като форма на резултатна борба за свобода, въпрѣки благоприятнитѣ условия по онова време. Той ни посочи други пжтъ на борбата, т. е. *организираната народна революция*, противъ чорбаджии и турци *за една чиста и света република*.

Родителитѣ на Караджата не бѣха нѣкои знатни персони, а едни отъ оная рая, която подложена на волнодумствата на турскитѣ джелати е дирила спасение въ нѣкой по забутанъ кжтъ кждето съ честенъ трудъ да изкарва прехраната си. Като такъвъ тѣ сж намѣрили далечния край на Добруджа и тамъ отхранили нашия герой.

Въпрѣки всичко това обаче Караджата днесъ наравно съ другитѣ голѣми фигури на нашето освобождение, е твърде популяренъ всрѣдъ българския народъ, а често за младежта той е бивалъ знаме, което я възпламенява и въодушевява къмъ смели борби.

Тази негова популярностъ се дължи главно на близостта му съ широкитѣ народни маси, за премахването на които страдания той доброволно пое кръста къмъ човѣшката голгота.

И въ епохата на българското възраждане дейцитѣ бѣха раздѣлени въ своитѣ мирогледи относително националното ни освобождение. Споредъ материалното положение на известни слоеве и дейци, се опредѣляше и тѣхното отношение къмъ борбата за освобождение.

До колко заможнитѣ бѣха загубили вѣра въ националното ни освобождение чрезъ повдигане на революционна борба, и бѣха насочили цѣлото си внимание къмъ извоюване на църковни свободи и българска екзархия, народнитѣ борци бѣха се заловили за оржигето и храбро се бореха за смъкване веригитѣ на робството.

Ботевъ стана яркъ изразителъ на тази борба, като още тогава заяви че: *„свободата не ще Екзархъ а Караджата“*. Значи за действителното народно освобождение споредъ Ботева, сж необходими борци съ духътъ на Караджата, готови — споредъ времето и условията — съ всички средства на революционната борба, да сложатъ кости предъ олтаря на народното освобождение.

Тукъ е именно смисълътъ на днешниятъ празникъ на Караджата. Възстановявайки предъ младежта неговиятъ образъ, събуждайки и поддържайки неговия духъ, да я научимъ да люби народното дѣло и когато е необходимо, съ неговиятъ духъ да се пренесе въ жертва на народното освобождение.

Колкото и да се иска на нѣкои когато говоримъ за Караджата да си служимъ съ красиви фрази, да разпращаме за неговиятъ пехливанлъкъ, безъ да го свързваме съ *днешнитѣ реални условия, ако искаме действително да почетемъ дѣлото за което той умрѣ, не може да сторимъ това*.

Караджата е народенъ герой на своето време. Днесъ много народни синове съ нови средства и при нови условия продължиха неговото дѣло. Тѣхната участъ не бѣ по-друга отъ неговата. Тѣ паднаха — и падатъ — пронизани отъ куршумитѣ на новитѣ кърджалии и делии. Ако днесъ ние влагаме смисълъ въ празникътъ на Караджата, като народенъ добруджански празникъ за поддържане въ народнитѣ маси — главно въ младежта — неговиятъ духъ, трѣбва да отдадемъ заслужена почитъ на ония, които по неговия примѣръ паднаха въ борбата за свобода.

Новитѣ времена създадоха единъ новъ Караджа — *Дочо Михайловъ* — за когото *срѣдъ народа пѣсни се пѣятъ*. Ония които почитатъ Караджата, като му отдадатъ почитъта на единъ народникъ на своето време, ще обърнатъ погледъ къмъ новиятъ съвремененъ Караджа, *ще възвеличатъ паметта му, ще продължатъ дѣлото му*.

Само така нашиятъ празникъ добива своятъ истински смисълъ на добруджански празникъ на борбата за освобождение. *К. Недевъ*

За Староселскитѣ кланета

По инициативата на Младежкия Съюзъ въ София местната младежка организация съвместно съ д-в-а „Добруджа“ устройха панахида въ черквата „Св. Седмочисленици“.

Добруджанската емиграция, сама жертва на ромънската олигархия, отдаде данъ на паметта на невинно загиналитѣ свои братя. Това не бѣ смиреннопредклонна молитва за „успокоение“ душитѣ, а изразъ на протестъ и воля за борба срещу черното робство, което е надвиснало надъ нашата родина. Изразъ на негодувание и погнуса отъ комедиитѣ, които толкова години подъ редъ се разиграватъ по разнитѣ конференции и лиги. Въ този смисълъ говори представителя на добруджанската младежъ Д. Ганевъ. Говориха още Дора Габе и П. Пейчевъ.

Следъ панахидата добруджанци се отправиха до паметника на Левски кждето Ив. Георгиевъ изтъкна значението на днешното траурно събрание, като го свърза съ борбитѣ въ миналото и сега.

1868 — 1928

Цъли шестдесет години изминаха отъ оная тъмна епоха на националното ни робство подъ турскитѣ султани подкрепени отъ българскитѣ чорбаджии.

Отъ тая епоха, обаче, се издигнаха Велики мѣже, които съ собствената си кръвъ начертахъ бждащето на своя народъ и оставиха сѣпци завети. . .

Въ тия епични борби Раковски, Каравеловъ, Левски, Ботевъ, Караджата и плеада борци-революционери оставиха дѣла, които въ историята на нашето освободително движение записаха имената имъ съ златни букви.

Цъли шестдесет години отъ ония юлски дни, когато четата на Хаджи Димитра и Караджата премина Дунава и се отправи за майката-закрилникъ на разбуненитѣ свои чада — Стара-Планина. Тѣ тръгнаха да прѣскаатъ словото на свободата и лично да дадѣтъ примѣръ, какъ трѣбва да се бори и мре роба за нея.

Тръгнаха за Балкана, но Караджата нѣма щастието и този пътъ да стигне до него. Душмански крушумъ го улучи; той падна раненъ още всрѣдъ полето; и за най голѣма радостъ на Мидхадъ паша и народнитѣ изедници около Русенския в-къ „Дунавъ“, а за скръбъ на роба и четата, той попадна въ ржцетѣ на своитѣ палачи живъ, хвърлиха го въ тъмницата на гр. Русе, а следъ това го обесиха.

Караджата умрѣ за свободата на своитѣ братя, ала и днесъ — следъ 60 години Добруджа — Родината, която го отхрани, влече рждивитѣ вериги на непоносимото национално и економическо робство. Много кърви се проляха за издигането храма на свободата, ала и днесъ едва сж поставени основитѣ. . . Тамъ още звѣнятъ рждивитѣ окови, плачъ и ридания оглушаватъ житнитѣ поля, вмѣсто пѣсень; стоѣт и вопли се разнасятъ по долинитѣ; мирнитѣ орачи на майката-земя не-сретно скичатъ по чуждитѣ крайща, прогонени отъ тиранията на свирѣпата чокойска олигархия.

Всѣка година се чествува името на този легендаренъ борець за народни свободи—Караджата Наредъ съ ония, за които той умря се нареждатъ и отвратителни „лицимѣри и фалшиви патриоти, които кощунствуватъ съ неговото име.

По стѣгди и мегдани на този день ние ше чуеме лицемерни слова: „Караджа, ние ше следваме твой пътъ. Но когато се вгледаме наоколо си, като хвърлимъ погледъ 4-5 години назадъ, ше видимъ отвратителното лицемерие.

Въ днешни времена се намѣриха народни синове, които посеха пътъ на Караджата, да се борятъ за свободата на своята Родина, но тѣ паднаха пронизани отъ крушумитѣ на този фалшивъ патриотизмъ.

И когато младежъта издигна смѣло знамето на борбата, на което съ златни букви е написано: „Свободата не ше Екзархъ — иска Караджата“ нея й се запѣва пѣсень за Екзарха. И все пакъ буйно крачеща напредъ, съ духътъ на Караджата, тя ше отmine къмъ свѣтли висини и отъ върхътъ на голгота, презъ който се отива къмъ Свободата ше отправи своятъ презрителенъ гласъ:

„О, патриоти, патриоти,
О, хамемони, хамемони“.

М. Бойкинъ.

Гласа на Варненската младежъ

Ние, група младежи Добруджанци, прокудени чада на Добруджа, подъ натиска на негодитѣ и мизерията, въ която живѣемъ, се събрахме да разменимъ мисли помежду си и намеримъ начинъ да излеземъ отъ тежкото положение, въ което се намираме, не само ние, а цѣлата добруджанска младежъ.

Отъ всички изказани мисли се дойде до заключението, че единствената причина за нашата тежка непоносимаучастъ е дезорганизираностъта ни.

Ето защо ние изхъждайки отъ това положение, разгледахме несъстоятелностъта и разколническата дейчостъ — на тукашната младежка група, която се състои не повече отъ десетина редовни членове, ржководно тѣло на която група е въ ржцете на нѣколко корумпирани карриеристи, платени орджия на българското правителство, които за паница леща продаватъ движението.

Разглеждайки основно причинитѣ за тежкото робство подъ което сж принудени да живѣятъ нашитѣ родни братя въ заробена Добруджа, ние не можемъ да не откриемъ, че тези причини налагатъ добр. младежъ да се обособи въ здрави солидни организации, обединени въ мл. съюзъ, основитѣ на който сж вече поставени и заработимъ съ ентузиазмъ и енергия за извсюване на по-сносенъ животъ тукъ на мл. добруджанци, за свободата и независимостъта на поробена Добруджа. За да бждемъ полезни въ тая велика борба и допринесемъ нещо за великото дѣло, ние група младежи добруджанци въ Варна се поставяме въ услуга на добр. младежко движение; ше разпространяваме съюзиятъ й органъ „Добруджанско знаме“ като го направимъ настолна книга на всеки младежъ; ше дадемъ нашата физическа и морална подкрепа за доизграждането на Добруджанския младежки съюзъ въ който да бжде представена достойно и добруджанската младежъ отъ гр. Варна.

Ние зовемъ младежъта въ Варна да изгони изъ своята среда разколничитѣ на младежкото движение изъ своята среда, да заработи усилено, за да може да бжде достойно представена на II конгресъ.

Да живѣе Добруджанския младежки съюзъ:

Да живѣе Добруджанското освободително движение!

Да крепне „Добруджанско знаме“, нашия смѣлъ защитникъ.

Варна, 23.VII 1928 г.

Отъ група младежи Добруджанци

„Ние българитѣ, желаеме да живѣемъ съ всички наши съседи дружественно, а особено съ сърбитѣ и черногорцитѣ, които съчувстватъ на нашитѣ стремления и съ ромжнитѣ, съ които нашата сждба е тѣсно свързана и желаемъ да съставимъ съ тѣхъ федерация изъ свободни земи“.

(Пунктъ 4 отъ програмата на Българския централенъ революционенъ комитетъ преди освобождението).

По откритото писмо на Д.Р.О.

Въ миналия брой на в-ка печатахме откритото писмо на Рев. люционната организация на населението въ Добруджа, наречена Д.Р.О.

Вземайки поводъ отъ него, ние се залавяме за тема, която колкото и да се отбѣгва въ обикновенитѣ разговори, все пакъ се налага на вниманието на всички, поради важността що представлява. Нещо повече, тя е основата въ освободителното движение на добруджанци.

Въпроса въ края на краищата се свежда пакъ до начинитѣ на дѣйствие за постигане крайната целъ — свободата на Добруджа, за борбитѣ на добруджанското население, на първо мѣсто, и на добруджанската емиграция, като помощенъ органъ — на второ.

Около въпроса за начинитѣ на водене на борбитѣ за национална свобода сж се водили въ миналото ожесточени спорове. Тѣ продължаватъ и днесъ съ сжщата сила. Едно, обаче, което може да се подчертае, това е, че за широкитѣ народни маси този въпросъ е отдавна разрешенъ. На него дадоха едно правилно разрешение още революционеритѣ отъ доосвободителната епоха: Раковски, Ботевъ, Левски. Съ своя природенъ умъ и суровъ опитъ, тѣ дадоха голѣмитѣ пѣтищата на национал-революционната борба: *чрезъ здрави масови революционни организации на самото поробено население къмъ въоръжено възтание за извоюване*

национална свобода. Водейки ожесточена и непримирима борба съ тия, които бѣха се съюзили съ султанскитѣ паши и бегове за потискане на своя народъ, отхвърлили отдѣлнитѣ четнически и индивидуални акции, като средство за добиване национална свобода, тѣ се впуснаха въ средъ народа и захванаха оная подмолна апостолска дейностъ, въ резултатъ, на която, за късо време цѣлата страна бѣ покрита отъ гъста мрежа тайни комитети и организации, действащи планомерно подъ вещото ръководство на единъ централенъ органъ. Това разбиране на национал-революционната борба и тази епоха създадоха голѣмата фигура на революцията въ България — Левски, който съ своята упоритостъ и разбиране ще остане за винаги учителъ на всички борци за национална свобода.

Голѣмия създателъ и водачъ на македонската революция *Гоце Делчевъ*, непреклонно и съ упоритостъ сочеше пътя на македонската свобода: *Здрава вътрешна революционна организация, която да подготви населението къмъ едно всенародно възтание.* И Гоце Делчевъ отдаде цѣлия си животъ въ тази насока.

Днесъ този въпросъ занимава поробеното добруджанско население. Той ще занимава и всѣки потиснатъ национално народъ, защото той се налага отъ факта на самото робство.

И следъ голѣмитѣ исторически опити, обаче, още се намиратъ хора въ нашето движение, които

Добричъ

Разказъ отъ *Йорданъ Йовковъ*

Отъ вѣнъ Добричъ не се различава много отъ който и да е било провинциаленъ градъ. Наблизо и на югъ е прострениятъ и равенъ хълмъ Яланджи баиръ. По него слиза шосето отъ Варна и отъ тукъ се открива пълна панорама на града. Всички здания сж нови. Високо надъ покривитѣ се изправятъ нѣколко бѣли минарета и къмъ тежкитѣ форми на новата архитектура се прибавя екзотичнитѣ линии на ориента. Градини и зеленина на овошки почти нѣма и нищо не смегчава яркитѣ бои на зданията. И ако има нѣщо оригинално въ изгледа на тоя градъ, то е странната илюзия на миражъ, която неизбѣжно иде презъ лѣтнитѣ дни: обляня отъ слънце разноцветниятъ градъ е откритъ и уединено блѣщи срѣдъ безкрайната пустиня на полето.

Но тая вѣншна тишина може само да измами. Вътре градътъ поразява изведнѣжъ съ голѣмото движение и шумния си животъ: непрекъснато гърмятъ каруци изъ улицитѣ, редятъ се една следъ друга работилници, въ които кърваво грѣ жервата на огнището и звѣнтятъ ударитѣ на чука. Тритѣ четвърти отъ града сж магазини, всевъзможни работилници и голѣми складове съ земледѣлски машини. Презъ всички часове на деня около тѣхъ като мравки се трупатъ, разминаватъ се и бързатъ тълпи отъ хора. Чувствава се ясно, че тукъ е могъщия дигателъ на голѣмъ и сложенъ механизъмъ, че тоя градъ е сърдцето, което импулсира живота на цѣла Добруджа. И наистина,

още преди желѣзопѣтната линия да го свърже съ морето, наричаха го суха скеля. И въ значението му на централенъ нервъ е всичката тайна на богатството и бързия му напредѣкъ.

Има едно време презъ годината, когато това се вижда най-релефно. Това е презъ май, когато се открива ежегодния панаиръ. Добричкиятъ панаиръ не е отъ ония анемични сбиркища, които само традицията и любопитството подържатъ още по други мѣста. Това е наистина единъ голѣмъ пазаръ, едно универсално изложение и въ сжщото време — нѣкакъвъ символиченъ битовъ празникъ.

Панаира се открива презъ май. Въ тия дни нивитѣ сж въ най-буйния растежъ. Навредъ, додето очи стигатъ, е само едни ниви, зелени още, но вече високи гъсти и изкласили. Средъ това море селата оставатъ като малки и самотни острови, пѣтищата се превръщатъ въ тѣсни и дълбоки коридори и когато вървятъ кола по тѣхъ, отдалячъ ни конетѣ, ни колелетата могатъ да се видятъ: наравно съ вълнитѣ на класоветѣ, като лодки се виждатъ само сандѣцитѣ и хората въ тѣхъ. Два тона има този пейзажъ: синята ведрина на небето и зеленината на нивитѣ. Но тукъ плени не разнообразието и пѣстротата а мистичната прелесть на всичко, което е безкрайно и огромно. Отъ цѣлото поле иде радостта на щастливо материнство, благодатниятъ плодъ зрѣе средъ блѣсъка и пищната красота на цѣлата природа. Неволно човѣкъ иска да снее шапка предъ тоя колосаленъ трудъ, душата се пълни съ възторгъ предъ могъщата хубостъ на земята.

Такава е Добруджа презъ месецъ май. При панаира въ Добричъ се трупа многохляденъ сборъ. Цѣлата околностъ се превръща на сжщински ла-

сочатъ на движението пжтища, които сж осждени отъ великанитѣ на националь-революционнитѣ борби и които отдавна сж буренясали. Едни отъ тѣхъ, останали въ Добруджа, се приютиха къмъ заробителитѣ и заедно съ тѣхъ и чрезъ тѣхъ, увеличаватъ робството на народа и спжватъ неговитѣ борби. Други отъ тѣхъ, дошли средъ емиграцията искатъ да си присвоятъ правото на водачи не само на нея, ами да чертаятъ пжтища и на борбитѣ на добруджанското население. А тѣзи пжтища не сж нищо друго освенъ едно приспиване на поробеното население, паралезиране неговитѣ борби, и насочване вниманието му къмъ чужди фактори, отъ които ужъ можело да дойде безболезнено свободата му. Ролята и на еднитѣ и на другитѣ въ освободителната борба не е по друга отъ тази на Киръ Михалаки, на попъ Кръстю и на Хаджи Пенчовича. Социалното имъ положение аслж не може да имъ отреди по друга роля.

Една отклонка отъ тѣхъ, сжщо така, иска да си представи, че отхвърля този начинъ на „борба“ и възприема „революционнитѣ“ методи. А „революционнитѣ“ ѝ актове сж известни: да се постави въ услуга на „нѣкое“ правителство да провокира ромънската олигархия и по такъвъ начинъ да създава кървави бани; да избива изъ засада предани революционни дейци. Жертва на нейнитѣ подли удари станаха Дочо Михайловъ, Георги Гицовъ, Тодоръ Господжаковъ, Гемо Друмевъ и др. Жертва на тѣхъ стана и Ив. Кръстевъ. Вземайки поводъ отъ тази провокаторска и престжпна дейность на

тази съзаклятническа групичка Добруджанската Революционна Организация е излъзала съ печатаното открито писмо. Отъ това писмо се вижда:

1) Че добруджанското население потискано, избавано и прогонвано отъ ромънската олигархия е създадо вече своята организация за защита и борба

2) Че тази организация се гради върху широкитѣ плещи на поробеното добруджанско население.

3) Че тази организация си поставя за задача да сплоти това население безъ разлика на възра и народность и чрезъ методитѣ на революционната борба да го води къмъ национална свобода.

4) Отъ това открито писмо се вижда, че тази организация отхвърля отдѣлнитѣ терористически актове и действия като методъ на борба. Като средство за постигане свободата тя сочи изграждането на единния националь-революционнень фронтъ на всички потиснати

5) Съ това открито писмо Д. Р. О. заклеймява публично противодобруджанската престжпна дейность на тѣй наречената В. Д. Р. О., която се явява въ услуга и съюзникъ на ромънскитѣ бандити отъ *Акциуна Романяска* и зове емиграцията да пресече намѣренията имъ за нови позорни „подвизи“.

Добруджанската емиграция и особено младежта, не може да не посрещне съ облекчение вестта за усилията, които полагатъ нейнитѣ по-

геръ. Тия хора слизатъ отъ колата си доволни и радостни, защото въ очитѣ имъ блещи злачното отражение на буйнитѣ ниви, защото, като обърнатъ погледа къмъ небето, виждатъ шиповетѣ на тъмни облаци, — излива се благодатенъ дъждъ на зеленото поле. Празникътъ на труда е въ всички. Както въ античнитѣ религии, веселието се налага като необходимост и естественъ обредъ въ тия празници на щедритѣ дарове на провидението. И наистина тия хора, знаятъ да се веселятъ неудържимо, сърдечно и широко. Около оркестритѣ, въ театритѣ предъ всевъзможнитѣ зрелища се трупатъ хиляди тълпи, една невъобразима пѣстрота отъ носии, една стройна музика отъ езици. Мнозинството разбира се сж българи, — открити и смѣли лица, широки плещи, яркочервени поиси около чернитѣ широки потури. Но тукъ ще видишъ и делиорманскитѣ турци, флегматичнитѣ и мълчаливи колоси, и хитритѣ и пѣргави татари, и разпуснатия хохолъ, и важния и благонравъ немецъ, колониястъ изъ Русия.

Тоя шуменъ животъ, безъ да отслаби темпа си продължава почти цѣль мѣсець. Но наредъ съ развлечението, на сжщото това мѣсто кипи и трескава работа. Всѣки день е пазаръ и всѣки день преминаватъ отъ едни ржце въ други цѣли стада овце, говеда и коне. Пѣргави и хитри джамбази избиратъ и оглеждатъ добитчетата, разпалено се пазарятъ съ селянитѣ, друсатъ си ржцетѣ посредъ викове и глъчка. Отъ магазинитѣ се изнасятъ и се товарятъ на кола коси, сѣрпове, паламарки, вили, яби, дикани — най-разнообразни вещи отъ земледѣлския инвентаръ. Върволица волове непрекъснато влачатъ по всички пжтища по селата съ-

вършенно нови жетварски машини, тежки локомотиви и батози съ грамадни червени корпуси. Отъ далечни краища пристигатъ многобройни чети работници: зидари отъ габровско, които оставатъ теслата и чука, за да завъртятъ сѣрпа; татари и хохолци, които сж най-искусни косачи, снажни и яки турци отъ Герловско и Тузлука, силнитѣ мишици на които само могатъ да пристягатъ и завързватъ голѣмитѣ добруджански снопи. Тия работници се посрещатъ, уславятъ се и се ценятъ съ сжщата обредна тържественость, която е и въ веселието и цѣлата трескава работа презъ тия дни. Съкашъ нѣкаква грамадна армия се събира и стѣга за важенъ и свещенъ походъ. Приготовленията сж въ пълната си сила. Защото неусѣтно, при последнитѣ дни на пазаря, лѣтото вече изпѣстря и позлатява зелената на нивитѣ. Жетвата настжпва.

Веселието изведнажъ престава панаира се закрива, опустява не само градътъ, но и селата. Цѣлиятъ животъ се пренася сега въ полето: подъ яркитѣ лжчи на слънцето приплаватъ и блещатъ снопове и коси, припрано тракатъ жетварскитѣ машини и чернитѣ имъ гребла бързо се издигатъ и падатъ, като ржце които лакомо грабятъ златнитѣ класове. И, като трупове следъ исполинска битка, гсти снопове изпѣстряятъ жълтото поле.

При Добричъ, около мѣстото на ежегодния панаиръ, стана едно отъ най-голѣмитѣ сражения въ Добруджа. Ще дойдатъ мирни дни и градушитѣ поколѣния, отново ще празнуватъ своя празникъ на плодородието и жътвата. Но навредъ съ великия подвигъ на труда, тука ще се празнува и единствения равенъ нему още по-великъ подвигъ: подвигътъ на освобождението.

робени братя да изградят своята организация. Още повече, че основите, върху които тя се изгражда сж изпитаните основи на Ботевъ и Левски, на Гоце Дѣлчевъ и Даме Груевъ; сж основи, върху които може само да се изгради една национално-революционна организация.

Добруджанската емигрантска младежъ съ удвоени усилия ще заработи за изграждане на своите организации и своя борчески младежки Съюзъ, виждайки че нейните разбирания сж такива и на поробеното добруджанско население.

Тя сжщо заклеява „революционните“ актове на съзаклатническа групичка около В. Д. Р. О. подъ ударите на която падатъ предимно младежи и ще продължи да разобличава противодобруджанската имъ дейность.

Защото въ революционното освободително движение нѣма мѣсто за пигмеи и кокошкари.

Една трезва преценка отъ значение и за насъ

Напоследъкъ въ срѣдата на В. М. Р. Организация се разиграха нови кървави събития. Тѣ не ставатъ за пръвъ пѣтъ. Тѣхна жертва сж станали вече стотици, та и хиляди отъ двете страни.

Причините за това братско самоизтребление? Тѣхъ можемъ да ги намѣримъ въ намѣсата на различните „доброжелатели“ на поробените между балканските правителства, а напоследъкъ и въ особените „башински“ грижи дори и на фашиста Мусолини.

Последните събития срѣдъ македонските революционери трѣбва да отворятъ очите на всички потиснати и да пресечатъ охотата на тѣй много навѣдилите се „доброжелатели“ да се бъркатъ въ тѣхните освободителни борби.

Тукъ предаваме извадки изъ единъ рефератъ на Кр. Веляновъ, въ който се прави крачка напредъ за освобождаването отъ разните опекуни и за връщане на македонското движение на ония основи, на които го поставиха Гоце Дѣлчевъ и другарите му.

Тѣ не сж безъ интересъ и за добруджанци, кждето сжщо се развива една тенденция на взаимозтребление подтиквано отъ другаде.

Да се пресече злото въ самото му начало, ето една голѣма задача. Съ тази целъ даваме и настоящите извадки.

* * *

Презъ 1878 г. берлинскиятъ конгресъ унищожи Санъ стефанскиятъ договоръ. Отъ България бѣше създадено едно васално княжество на северъ и една автономна област на югъ, а Македония остана пакъ подъ робство съ платоническото съдържание на чл. 23, отъ берлинския договоръ.

Минала презъ едно дълговѣковно робство, каляла се презъ неговите тъмни и жестоки дни, Македония имаше вече задъ себе си епични борби, съ вложени въ тѣхъ голѣми духовни и материални сили за освободението — духовно и политическо — на българския народъ. Много естествено, че Македония не можеше съ смирение, безропотно

да посрещне продължението на робството, което европейските преплетени смѣтки бѣха ѝ наложили въ Берлинъ. Противъ това престъпление Македония протестира съ крѣвата на синовете си при Разлогъ, Охридъ, Кресна, Прилепъ и пр. Турците потушиха по най-жестокъ начинъ бунтовете. Но, отъ тѣхните пепелища и кървави пари изникна македонскиятъ въпросъ.

Понятно е, защо отъ всички македонски народности първи македонските българи подиреха начинъ и срѣдства за освободението на Македония.

Презъ 1893 бѣ създадена *Македонската революционна организация*, която по-късно бѣ названа вътрешна. Нейните създатели сж македонски българи. Въ най-стария уставъ на Организацията чл. 1 постановява: „Цельта на Македонския революционенъ комитетъ е да извоюва пълна политическа автономия за Македония“.

Отъ това време вече политическата съдба на Македония се отдѣля решително отъ тази на България. Кои съображения — отъ жизнено естество — сж накарали създателите на Организацията да въздигнатъ въ политически принципъ едно подобно разрешение на македонския въпросъ, вмѣсто да издигнатъ лозунгъ и да се борятъ за присъединението на Македония къмъ България?

За това решително значение сж имали главно следните две причини:

Първо. Следъ подписването на берлинския договоръ съперничествата между балканските държавици почватъ да се засилватъ. Презъ 1891 сръбската пропаганда въ Македония направи опити за широка дейность. Попаднала въ водите австрийската политика, Сърбия постепенно почва да губи надежда, че ще може да види единъ денъ адриатическия б. ъгъ и по внушение обръща погледи на югъ — къмъ вардарската долина.

Едновременно съ сръбската пропаганда въ Македония почва да действува и гръцката, която си поставя за целъ да „запази“ цѣла Македония за Гърция. И двете пропаганди се подържатъ отъ султанската власт, която преди всичко се води отъ правилото: раздѣлай и владей!

Второ. Подъ влиянието на тѣзи съперничества, народностите въ Македония, въпреки общите си интереси, сж раздѣлени, не-авиздатъ се, взаимно се омаломощаватъ и изтребватъ даже.

Македонските водачи сж държели точна смѣтка за тѣзи факти и съ своята прозорливостъ сж виждали ясно, че ако се върви изъ този гибеленъ пѣтъ, не само че Македония не ще може да види свобода, но че тя сигурно ще се превърне въ гробница за свободата и на останалите балкански народи, благодарение на тѣхните съперничества и възможните чрезъ тѣхъ външни домогвания.

Въ противовесъ на тази опасность вътрешните македонски дейци издигатъ два спасителни лозунги: „Македония за македонците“ и „Автономия за Македония“. Тѣзи лозунги сж приемливи не само за македонските народности, но и за балканските народи.

За това иматъ велика заслуга основателите на ВМРО, които сж били националисти, но тѣхния национализъмъ е билъ освободенъ отъ отровата на шовинизма и племенната умраза. Тѣ искатъ свобода и равни права за всички народности въ

Македония и по този начинъ посочватъ единственият спасителенъ път за освобождението на Македония и за щастието на цѣлия Балканъ. Безпогрѣшността на този пътъ бѣ подчертана два пѣти: презъ 1913 и презъ 1918.

И българската държавна политика отъ онова време на съперничества сѣщо е имала свои планове по отношение на Македония.

А македонската емиграция въ България, откъсната отдавна отъ родни огнища, безъ каквато и да е ясна представа за действителното вътрешно и външно положение на отечеството си непрекъснато влияена отъ партийния и политически животъ въ страната, създава у себе си една съвсемъ особена психология, която не ѝ е давала възможностъ правилно да проумѣе и прецени дѣлото на ВМРО и значението на лозунгите, които последната издигала за разрешението на македонския въпросъ. Македонската емиграция начело съ своя Върховенъ комитетъ тогава, е издигала другъ лозунгъ: присъединение къмъ България.

Така се създава онова гибелно раздвоение въ схващанията за пътя, който трѣбваше да следва македонското освободително дѣло, между „вжт-

трешнитѣ“ или „централиститѣ“ и „външнитѣ“, или „върховиститѣ“.

Изминатиятъ до днесъ пътъ, претърпѣнитѣ страдания и несполуки, полученитѣ поуки и опитъ показваха по най-категориченъ начинъ, че единствени сѣ имали право, единствени сѣ водили македонското дѣло по правъ пътъ „вътрешнитѣ“, онѣзи отъ ВМРО.

Въ Македония единството е било запазено съ малки изключения въ пограничнитѣ околии. Чрезъ своята революционна армия ВМРО е дала успѣшенъ отпоръ едновременно на турскитѣ орди, на сръбскитѣ и грѣцки банди и на „върховисткитѣ“ чети и по този начинъ, съ скъпата кръвъ на най-доблестнитѣ си синове, е бранила чистотата на автономния принципъ, винаги съ резултатъ, защото задъ нея била почти цѣла Македония.

Борбата бѣше къмъ своя щастливъ завършекъ, но презъ 1908 младотурцитѣ го осуетиха, а балканскиятъ съюзъ отъ 1912 и последвалитѣ го войни разрушиха всичко изградено до тогава и хвърлиха Македония въ ново по-страшно, двойно робство — духовно и политическо.

Изъ окървавена Добруджа

Ровятъ земята за да създадѣтъ поводи за преследване

— Добруджа. На 20. VII. Жандармерийскитѣ постъ въ с. Езибей, Добричко, е намѣрилъ коститѣ на единъ ромънски войникъ, убитъ презъ войната въ 1916—18 г. Като се направиха разследвания възъ основа на полученитѣ доноси, установи се, че главнитѣ виновници за смъртта на войника сѣ Т. Йовчевъ и П. Сарабески, жители на сѣщото село“.

Човѣшки кости изъ равнитѣ поля на Добруджа ще намѣришъ колкото щешъ. Нали за това се водиха войнитѣ? Но да изравяшъ кости отъ преди десетъ години и възъ основа на полученитѣ доноси да инсценирашъ преследване върху жителитѣ на едно мирно село, това е повече отъ чудовищно. На него е способна само престѣпната ромънска олигархия.

Нѣщастни жертви! Зарадъ доноситѣ на нѣкой романски пунгашъ или братъ-ренегатъ ще понесѣтъ страшнитѣ мъки на модерната инквизиция.

Отпора на населението срещу цинцарското нахлуване

Добруджа Жуна отъ 22. VII. съобщава: Бойкота на колониститѣ. Единъ прискрѣбенъ фактъ, който трѣбва да накара ржководителитѣ на българското население да се замислятъ, е бойкота, на който се отдава това население спремо *новодошитѣ колонисти*. Брашно, яйца месо, зарзаватъ, каквото и да поискатъ колониститѣ срещу заплащане отъ българитѣ, последнитѣ имъ отказватъ. Упорита неприязнь, ето поведението, усво-

ено отъ българитѣ спрямо колониститѣ. Прискрѣбно е, защото колкото и тежко да понася мѣстното население това заселване на македонцитѣ тука, то трѣбва да си даде смѣтка, че това изселване на ромънитѣ отъ Македония е принудително, следователно то не иде отъ нѣкакви чувства на враждебностъ.“

— Следъ като се настаниха въ къщата и имотитѣ на българското население, следъ като употребиха всички най-долни срдства за провокации да направятъ живота на мирното население непоносимъ, сега вдѣхновителитѣ на всички жестокости и престѣпната колонизация искатъ отъ изстрадалото население да посрещатъ своитѣ палачи съ усмивка на уста. Цинизма на ромънскитѣ палачи е ненадминатъ. Тѣ искатъ и тогазъ, когато избиватъ и изтезаватъ своитѣ жертви, последнитѣ да пѣятъ и ги славословятъ.

Нужно е да се спре това хунско нахлуване

Една кратка телеграма съобщи за стоварването на добруджанския брѣгъ нова партия цинцари, докарани изъ чукаритѣ на Македония. И толкова! Новина, на която много малко хора сѣ обърнали внимание. А тя е страшна съ своитѣ последици за добруджанското население. Ще плѣзнатъ тѣ по селата и ще ограбватъ и отнематъ имота на това население. Ще провокиратъ и ще създадѣтъ нови кървави бани. Че положението ще стигне неминуемо до тамъ иде да потвърди и самия ромънски печатъ.

По този случай ето що пише вкъ „Кувънтулъ“ отъ 27.VII.

Съ парахода „Добруджа“ пристигнаха въ Кю-

стенджанското пристанище, идейки от Албания, 488 колонисти македонци предназначени за Силистра. Пристигането на тия колонисти постави въ голѣмо затруднение органитѣ на министерството на земледѣлието, натоварени съ колонизацията, тъй като тая година следваше да бждат колони зирани само 600 македонци. А това число бѣ попълнено вече съ дошлитѣ по рано, които бѣха и оземлени. За пристигането на новия транспорт македонци правителството е било уведомено въ момента, когато тѣ сж пристигнали. Властитѣ не сж били предварително уведомени. Изглежда — и правителството е длъжно да разследва — че сж замѣсени нѣкои ескроци, които сж взели пари от македонцитѣ, като им сж обещали земи въ Добруджа и сж накарали да тръгнатъ толкова хора, които сж продали цѣлия имотъ за да додаты въ Ромъния. Невъзможно е да се допусне, че една група отъ 488 души могат да напуснатъ огнищата си безъ да сж били увѣрени отъ нѣкого, че положението имъ въ Ромъния е вече уредено.

Излиза че дори и самото ромънско правителство нѣмало хабери отъ това наше действие! Възможно е, използвайки това положение, катили на ромънската олигархия да сж използвали случая и да сж докарали тѣзи нещастници, следъ като сж имъ обѣщавали златни планини и следъ като сж ги ограбили. Но нима това оправдава нѣщо? Съ планъ или безъ планъ добруджанското население е противъ всѣка колонизация на каквито и да било елементи, защото то обича земята която поти съ неуморенъ трудъ и която му принадлежи.

Виновницитѣ на това положение сж: ромънската олигархия, която на всѣка цена иска да изтика местното население, за да промѣни етническия характеръ на страната и европейскитѣ империалисти, начело съ Чемберленъ, които преследвайки свои интереси измислиха това прословуто насилственено изселване.

Затова пъкъ умразата на балканскитѣ народи срещу тѣхъ все повече ще расте и борбата за туряне край на робството ще се разраства все по мощно и по мощно, докато не възтържествува свободата.

М. Бойкинъ

Недей ме чака...

на М. К-ва

Недей ме чака да се върна
На скута ми да сложиш пакъ глава
И катъ преди да те прегърна
Съ любовенъ жаръ и горестна душа.

Да любя те, не мога вече
Щомъ мойтѣ братя сироти презря,
Щомъ ти не чуешъ тамъ — далече
въвъ роденъ край — на бедний робъ плача...

Залюбихъ роднитѣ страдания
и в'унеса на смѣлата борба
поехъ къмъ родната голгота —
Да уаѣнчаемъ съсъ свобода.

Върви по своя пътъ суетенъ
Де чакатъ тебе ласки и любовь
Но менъ не чакай! — За борбата
Да жертвамъ всичко, всичко съмъ готовъ.

Христо Лъчезаровъ — АриAUDOVЪ

Потомци

Потомци сме ний знаемъ на бунтовно племе
нестихващиятъ вечно яростенъ вулканъ.
И въ миналото на бунта огненото стреме
пакъ дърпано е било съ бурна кръвъ и пламъ!

Когато мжката на селищата древни,
изригна съ вой и полете на длъжъ и ширъ:
боляритѣ изтрѣгнаха отъ вилъ победенъ
на маситѣ, начело съ попа Богомилъ!

Когато надъ главитѣ бащински, надвисна,
нстегленъ кървавъ, турски ятаганъ
и непрестанно дъждъ отъ родна кръвъ заплиска—
средъ трупове, тѣ дигнаха пакъ боеенъ станъ!

О, нашъ народъ — народъ на Караджата, Ботевъ,
Раковски, Левски и на хиляди борци —
въвъ наше жили бие твойта кръвъ бунтовна —
тя днесъ зове ни въ нови отчаени борби!..

Котелъ, 25.VII 1928 г.

„Ние не възтаваме противъ турския народъ,
а противъ турското правителство и
противъ ония турци, които го подрепятъ и
бранятъ. Съ една дума ние считаме за приятели
всички народи и народности, които съчувстватъ
на нашето дѣло, безъ да гледаме на въра и народностъ“.

(Пунктъ 10 отъ програмата на Българския
централенъ революционенъ комитетъ преди
освобождението)

За всички!

Една голѣма частъ, на които се изпраща
в-ка още не сж се издѣлжили. На друга частъ
отъ абонатитѣ абонамента имъ е изтекълъ.
Сега е сезонъ на работа. Нека съзнателната
добруджанска младежъ и емиграция откъсне
отъ своя коравъ залъкъ и подкрепи светилника
що осветява пътя на нейната борба.

Апела на редакцията е: Издължете сметкитѣ си!
Подновете абонамента си! Спечелете нови четци за „Знамето“.

Съ това вие сте подпомогнали дѣлото на п робена Добруджа.

Четете в. „Добруджанско знаме“